

Kõigi maade töölised, ühinegem!

A. Winokurow

ARHIIV-
RAAMATUKOGU
H. LEOKE

Sotsiaalne kindlustus

(Kapitalismilt kommunismile)

E. B. tõlge

H. LEOKE VIIVANDIS
Arhiiv-raamatukogu

ENSV
Riiklik Avalik
Raamatukogu

S 19312
0

I. Enne oktoobrirewolutsiooni.

Sotsiaalse kindlustuse tekkimine kuulub kapitalistliku aja-
järgu algusse.

Kapitalistlikus ühiskonnas on töölise ainuke warandus —
tema tööjõud. Niipea kui ta selle kaotab kas haiguse, wigastuse,
wanuse ehk inwaliidsuse läbi wõi jääb ilma tööta, kaotab ta ka
igasugused elamisabinõud ja langeb wiletsusse.

See olukord sundis töölisorganisatsioone juba kapitalismi
koidikul asuma oma seltsimeeste kindlustusele, kes tööroopast
sel wõi teisel wiisil wälja löödud. Nii tekkisid Inglismaal juba
XVIII aastasaja lõpul «sõprade seltsid», Prantsusmaal «wastastikuse
abi seltsid», mis oma liikmeile haiguse, tööpuuduse ja
wanuse puhul abi, toitjata perekonnile toetust andsid jne.

Ametühisuste tekkides läksid need tööliste toetamise üles-
anded nende kätte. Kuid nagu mainitud (tähen datud) wastastikuse
abi seltsid, nii ei suutnud ametühisused lahendada kogu töölis-
klassi, kõigi töötajate kindlustamise ülesannet kõigil töösuute
ning teenistuse käotuse juhtumusil.

Ametühisused ja wastastikuse abi seltsid ühendawad ainult
osa tööliisklassist, kel töötasu kõrgem, kuna laiad töölishulgad
kõrwale jääwad. Pääle selle oli ametühisuste rahaline jõud,
mis saadi ainuüksi tööliste sissemaksudest, selleks pisike, et
tööjõu kaotajale ja toitjata jäänd perekonnile tarwilist abi
anda. Mõned abianni kujud, nagu abiand inwaliidsuse ning
wanuse puhul nõudsid hiiglasuuri summi ja käisid eraorgani-
satsioonidel üle jõu. Seepärast näeme, et wastastikuse abi seltsid
ja ametühisused andsid abi pääasjaliselt haiguste ja wigastuste
korral ning toitjata perekonnile, kuna nad inwaliidsuse ja wanuse

Kindlustamist ei suutnud läbi wiia. Kõik see pidi tööliklassi warem wõi hiljem arusaamisele wiima, et tööliste eest hoolekänd töösuute kaotuse ja tööpuuduse kõigil juhtumusil peab olema riigi ülesanne ning sunduslik kõigile töölisile.

See sunduslik riiklik tööliste kinnitamine pandi esimest korda maksma Saksamaal XIX aastasaja 80-dail aastail. Alguses häiguse, pärastpoole aga õnnetute juhtumuste, inwaliidsuse ja wanuse puhul. Saksamaale järgnesid teised maad nagu Austria, Prantsusmaa, Belgia, Holland, Inglismaa.

Sel riiklikul kinnitusel oli wabatahtliku kinnituse kõrwal ametühisusis ja seltsides see paremus, et ta oli kõigi tööliste kohta sunduslik ja ta waldas mõnes riigis, nagu Saksamaa ja Inglismaa, peagi kõik töölised, kuna ta teiselt poolt wähenaldas suurel määral kinnituse koormat tööliste õlul, pannes seda kapitalistide ja riigi päale. Nii oli Saksamaal tööliste kanda esiosa $\frac{2}{3}$ maksudest, seejärel pool. Inglismaal maksawad töölised alla poole, kuna wäiksepalgalised töölised maksust täitsa wabad on — nende eest maksawad ettewõtjad ning riik. Kuid see riiklik sunduslik kinnitamine ei lahenda kõiki ülesandeid, mis töötawate hulkade kindlustamine riigi ees üles seab.

Kõigepäält waldas sotsiaalne kindlustus kõiki töölisi ainult mõnes kõige suuremas tööstusriigis nagu Inglismaa ja Saksamaa. Ent siingi jättis ta parda taha teised töötajad, kes elatuwad oma tööst ilma teiste eksploateerimiseta, näit. käsitöölised, wäiketalupeojad jne. Need liigid wõisid kinnitada endid wabatahtlikult, kuid see ei kannud sunduse laadi ega wõind kinnitusele tõmmata kõiki selle liigi töölisi, mitte tema kõige wähemat osagi.

Päale selle, nagu me näeme, langes suur osa maksudest tööliste õlule ja käis neil üle jõu, wähendades sedagi wäikest palka. Edasi ei waldand kinnitus töösuute ja teenistuse kaotuse kõiki kujusid. Nii ei ole Saksamaal kinnitust tööpuuduse, inglismaal leseks ja waesekslapseks jäämise kohta. Abirahad antakse hariliselt wähemad kui töölise tööpalk, inwaliidsuse ja wanuse puhul on pajuk otse kerjuslik — 12 kuni 20 rbl. kuus. Kinnitusesaja juhtimine aga iseenesest on suurelt osalt ettewõtja

käes, mis igasuguseid hõõrumisi ellu kutsub ega anna töölisile võimalust asja tarvilisele kõrgusele seada.

Iseäranis puuduline oli tööliste kinnitamine Wenemaal 1912 a. tsaristliku seaduse ning 1917 a. kokkuleppelise walitsuse nowelli järele. Kinnitus puudutas ainult väikest osa, pääasjaliselt wabrikulis-tehaselise suurtööstuse töölisi. Äriteenijad, majateenijad, transporditööstuse, kodutööstuse ja põllutöö tööliselised olid kinnitusest wälja jäetud. 1912 a. seaduse järele langes maksudest $\frac{2}{5}$ ja 1917 a. seaduse järele $\frac{1}{2}$ tööliste pääle. Abirahad olid poolest kuni kahe kolmandikuni palgast. Kinnitus käis ainult haiguste ja õnnetute juhtumuste kohta. Töösuetetus, wanus ja tööpuudus ei olnud kindlustatud.

Arusaadaw, et Wenemaa tööliklass ei wõind nende seadustega rahule jääda. Juba 1913 a. kirjutas ta oma lipule täielise sotsiaalse kinnituse, nõudes et kinnitus peab ulatama ilma erandita kõigi tööliste ja kõigi töösuute ning teenistuse kaotuse kujude kohta, — nii et abirahad ja pajukid kindlustaksid äraelamise alammäära, et kinnituskulud langeksid ettewõtete ja asutuste pääle, mis tööjõudu tarwitawad, et ettewõtjad oleksid kinnitusasja juhtimisest täiesti kõrwaldatud ja wiimne läheks ilma erandita tööliste kätte.

Selle kinnitusprogrammi eest pidas tööliklass tsaristliku ja Kerenski kokkuleppelise walitsuse ajal wisa wõitlust ning wõis selle teostada alles siis, kui tööliselised ja kehwen talurahwas mõisnikkude ning kapitalistide üle wõidu said ja wõimu töölistalupojalise walitsuse kätte andsid.

II. Pärast oktoobrit. Sotsiaalne kindlustus töötajatele ja sõjawäeteenijaile.

Kohe pärast oktoobrirewolutsiooni awaldas töölis-talupojaline walitsus deklaratsiooni, kus ta tähendas sellele, et ta asub sotsiaalse kindlustuse täielisele teostusele.

Awaldame selle töörahwa kindlustuse asjas ajaloolise deklaratsiooni 30. oktoobrist 1917 a.

Wenemaa proletariaat seadis oma lipule palgatööliste, samuti linna ja küla kehwickonna täielise sotsiaalse kindlustuse.

Tsaristlik mõisnikkude ja kapitalistide walitsus, samuti kui kokkuleppeline walitsus ei teostand tööliste kinnituspõudmisi.

Tööliste ja talupoegade walitsus, mis toetub tööliste, soldatite ja talupoegade saadikute nõukogudele, kuulutab Wene-maa kogu tööliklassile, samuti linna ja küla kehwickonnale, et ta asub dekreetide wäljaandmisele täielise sotsiaalse kinnituse üle tööliste kinnitusloosungite alusel:

- 1) kinnituse laiendamine ilma erandita kõigi tööliste, samuti linna ja küla kehwickonna pääle;
- 2) kinnituse laiendamine töösuute kaotuse kõigi kujude pääle, nimelt: haiguse, wigastuse, inwaliidsuse, wanuse, sünnituse, leseks ja waesekslapseks jäämise, samuti tööpuuduse kohta;
- 3) kõigi kinnituskulude kandmine terwelt ettewõtjate osaks;
- 4) vähemalt terve palga andmine töösuute kaotuse ja tööpuuduse puhul;
- 5) kinnitatute täielik omawalitsus kõigis kinnitusorganisatsioonides.»

1917 a. nowembri ja detsembri jooksul awaldas töölistalupojaline walitsus neli tähtsat dekreeti: kinnitamisest tööpuuduse korral, kinnitamisest haiguse puhul, määrus kinnituspõukogu ja määrus kinnituskommisjioonide kohta.

Neis dekreetides teostas nõukoguline walitsus ülaltoodud tööliste kinnitusloosungid. Kinnitus haiguse ja tööpuuduse wästu laiendati ilma erandita kõigi palgatööliste, samuti kehwe-ma talurahwa pääle, mis kas wõi osalt palgatööd teeb. Abirahad on määratud haiguse puhul töölike palga suuruses, tööpuuduse korral mitte üle keskmise päewapalga teatawa raiooni kohta. Kinnitusmaksud on pandud ilma erandita tööandjate pääle. Haigeksjäänud töölikele antakse pääle abiraha weel maksutud arstiabi iga eriala järele (ambulatoorne, kodune, haigemajaline ja sanatoorne), samuti maksutud arstirohud ja arstimisabinõud.

Kinnitusasja juhatamine on antud tööliste kinnituskassade kätte ilma ettewõtjate esitajaita.

Ettewõtjaist puhastati, kuigi mitte lõpuliselt ka kinnituspõukogu ja kinnituskommisjioonid — kõrgemad kinnitusorganid. 48 kohast kinnituspõukogus jäeti ettewõtjale 8, tööliste esitajale anti 32, ülejäänud kohad anti töö- ja kohtukommissariaadi

ning semstwo- ja linnaomawalitsuste*), arstide ning õigusteadlaste esitajaile. Samuti anti kinnituskommisjoonides töölisile 21 kohast 14, ettevõtjaile aga 4.

Ühes sellega asus töölis-talupojaline walitsus üleüldise kinnitusseaduse ettevalmistusele, mis ühtaegu mahutaks kõik kinnituskujud.

Ülesanne oli määratu suur.

Kuna kaswaw kodusõda kinnitustegelased ära wiis, samuti kapitalistlikud wahekorrad kiiresti lagunesid ning oli tarwis tööliste kinnitusprogrammi uuel kujunenud sotsialistlikele wahekordade kohaselt ümber töötada, siis sai see ülesanne täidetud alles töölis-talupojalise oktoobrirewolutsiooni aastapäewaks. 31. oktoobril 1918 a. anti dekreet töörahwa sotsiaalsest kindlustusest, mis üksi ei teostand terwelt endist tööliste kinnitusprogrammi, waid ästus ka suure sammu edasi, wastawalt Nõukogu-Wenemaa uutele sotsialistlikele wahekorrale.

Kõigepääli tuli wanast nimetusest «kinnitamine» loobuda. «Kinnitamine» on kedaulik mõiste. «Kinnitama tähendab kahjude tasumist võimaliste kahjutoowate tagajärgede eest. Kui töölisel käsi masinasse jääb, tuleb kodanlise seaduse järele tasuda sissetulekud, mis ta käest ilmajäägi tõttu kaotas. Saab tööline surma, tuleb tasuda ta perekonnale sissetulek, millist ta oleks teenind.

Sotsialistlikel aluseil ümberehitataw riik ei wõi waadata kahjuliste tagajärgede pääle, nagu on haigus, wigastus, surm jne., seesuguselt äriiselt waatepunktilt. Tema läheb inimese juure, kes kas haiguse, inwaliidsuse, wanuse jne. läbi elamisabinõud kas osalt ehk täiesti kaotand, selt waatepunktilt, et inimesele elamiswõimalust anda, ta elu tasapinda alal hoida. Ta kindlustab isikule, kes oma töösuute kaotand ja elamisabinõudest ilma jäänd, nii ka tema perekonnale korralise abi kas rahas ehk natuuris ning tarwitab abinõusid, et tööroopast wäljalöödud jälle jalule aidata, teda töötawale elule tagasi tuua. Sõna «kinnitamine» ei wäljenda sugugi seda mõistet ning ta asemele tuli wõtta palju õigem «sotsiaalne kindlustus».

*) Sel ajal ei olnud kohtadel nõukoguline organisatsioon weel sisse seatud.

Uue sotsialistliku kindlustuse mõiste järele tuli läbi waadata ka küsimus, kes peab seesugust kindlustust saama. Kodanliku kinnituse järele pidi see, kes kinnitusmaks maksis ehk kelle eest maksti, saama kahjutasu, ükskõik kas tal elamisabinõusid on või mitte.

Sotsialistlik riik ei või sellele waatepunktile asuda. Tema kindlustab ainult neid, kes on töösuutetud ning elu võimalusist ilma. See sundis endist kinnituseadust läbi vaatama ses sihis, et kannataja saaks pajukit seni, kuni ta on inwaliid. Kui ta omale eluabinõusid teenib, jääb ta pajukist ilma. Sotsialistlikus riigis peab iga töösuuteline tööd tegema, ega või söödikuil ja armuleiblasil ruumi olla. Samuti ei või ka inwaliid pajukit saada, kui tal on teisi sissetulekuallikaid ning kui ta saab ära elada.

Wastawalt kogu riigikorra ümberehitusele nõukogulisil aluseil tuli ka kinnituseasja organisatsioonilist külge uuesti läbi waadata.

Wana kinnitusprogramm seadis juhtimisorganideks haigekassad, delegaatide koosolekud ja juhatused. Neil kinnitusorganisatsioonidel oli mõisnikkude ja kapitalistide diktatuuri ajal määratu suur tähtsus. Nemad olid tööliste rewolutsiooniliste jõudude organisatsioonide keskkohadeks võitluses proletariaadi diktatuuri ja täielise sotsiaalse kinnituse eest. Praegusaajal, mil proletariaat võimule asund, mil kõik walitsemisasutused koondatud nõukogudesse, on paralleelsed kinnitusorganid, nagu kinnituskassad ja kinnitatute delegaadikoosolekud, täiesti ülearused ja nende tegewus peab minema nõukogude ning wiimsete kätte. Nagu igalpool, nii tuleb ka sotsiaalses kindlustuses riigistamine läbi wiia ja ta uutal alusel ümber ehitada. Haigekassade ja teiste kinnitusorganisatsioonide kogu tegewus peab minemä nõukogude sotsiaalse kindlustuse osakondade kätte. Sotsiaalse kindlustuse nõukoguline ehitus teeb endised suured kinnitusühendused (ringkondlikud, oblastlised jne.) ülearusiks, seades nende asemele nõukogulised organid — sotsiaalse kindlustuse linnalised, kreisilised ja kubermangulised osakonnad.

Ühes sellega pidi tulema suurele ümberkorraldusele ka kinnituslik arstiabi. Kui see seni ajani elutses nagu mõni

iseäraline arstimisharu, olles oma organisatsiooni poolest palju täielisem arstimisest linnas ning külas, mis teenis teisi, kinnitamatuid rahwakihte, saades ülespidamist kehwiist linnade ja külade eelarweist — siis nüüd, kus kindlustus laiendatud kõigi töötajate pääle, kus töökohustus läbi wiidud ja tööstus natsionaliseeritud, kaob ka nagu kinnituslik, nii ka linnaline-külaline arstimine, kuna nende asemele astub riiklik nõukoguiline arstimine. Kogu arstimistöö riigistatakse. Arstiabi korraldamine kinnitatuile läheb kinnitusorganidest terwishoiu organide kätte.

Ka sotsiaalse kindlustuse rahalises organisatsioonis tuli muutusi teha.

Kui enne tulid peaaegu kõik rahaabinõud eraettevõtjailt, olid rohkearw lisis haigekassades ning kinnitusseltsides laiali pillatud, siis langeb nüüd tööstuse natsionaliseerimise ja kinnituse laiendamise tõttu suur osa rahalisist abinõudest riiklikkude asutuste teenijate pääle riigi kanda ja seda võib saada riikliku eelarwe korra järele wastawate eelarwete kokkuseadmise läbi. Kuna alalejäänd eraettevõttele ja iseseiswat ametit pidajate maksud riigikassasse makstakse, siis on sotsiaalse kindlustuse kogu rahaline süsteem tsentraliseeritud ja eelarwete kokkuseadmine ning krediitide saamine jääb sotsiaalse kindlustuse organide ülesandeks.

Kõik ülaltoodud muutused leidsid oma le wäljenduse 31. oktoobri 1918 a. seaduses töötajate sotsiaalse kindlustuse kohta ja selle hilisemais täiendusis. See seadus laiendas sotsiaalse kindlustuse ilma erandita kõigi töötajate pääle, kelle eluülespidamise allikaiks on oma töö, wõõra töö eksploateerimiseta. Mainitud isikud käiwad kindlustuse alla, sellele waatamata, kas nad töötawad riiklikes, natsionaliseeritud, era või ühiskondlikes ettevõtteis ehk asutusus või majapidamisis, üksikute isikute juures ehk iseseiswalt. Hilisemate määruste läbi laiendati sotsiaalset kindlustust isikute pääle, kes töökohustust täidawad, samuti õppijate pääle, kes üle 16 aasta wanaad ja kelles nähakse õpimiskohustusele mobiliseeritud töötajaid.

Niiwiisi, kui silmas pidada, et töökohustuse läbiwiimise ja kaubanduse ning tööstuse natsionaliseerimise tõttu mitte tööd-

ARHIIV-
RAAMATUKOGU
H. LEOKE

tegewad ollused Nõukogu-Wenemaa pinnalt kaowad, siis saab selgeks, et sotsiaalne kindlustus waldab juba lähemas tulewikus W. S. F. N. W. rahwa rõhuwa enamuse*).

Kindlustuse alla käiwad kõik töösuute kaotuse juhtumused, olgu need ajutised, nagu haiguse, wigastuse, raskejalgsuse ja sünnituse läbi, wõi alalised (inwaliidsus), mis tulnud haigusest, wigastusest, wanusest jne. Kindlustuse alla käib ka tööpuudus, kui see ei ole tulnud töötu isiku süü läbi.

Niiwiisi teostasid töötajate sotsiaalse kindlustuse kohta antud dekreedid kindlustuse tööjõu kaotuse kõigi kujude kohta, olgu see haiguse, wigastuse, inwaliidsuse, wanusest, emakuse, samuti tööpuuduse tagajärjel.

Igal töötajal, kui ta haigeks jääb, on õigus igasuguse arstiabi pääle, olgu see esialgne, nagu äkiliste haiguste puhul, ambulatoorne arstimine kõigi erialade järele, sünnitusabi, haigemajaline arstimine, kodune arstiabi, kurordilis-sanatooriumiline arstimine jne. Samuti on tal õigus saada arstirohte, täiendawat toitu, arstimisabinõusid ja muid abiriistu, mis arstimise eduks ja haiguse ning wigastuse kergenduseks tarwilised (prillid, kargud, kunstlikud kehaliikmed).

Arstiabi antakse kogu aeg, mil seda tarwis läheb.

Pääle maksutu arstimise on igal haigeksjäänud töötajal õigus abiraha saada.

Ajutise töösuute kaotuse korral haiguse puhul antakse abiraha kuni terweksaamise päewani töösuute kaotand isiku palga suuruses, mitte üle kahekordse tariifipalga teatud koha järele.

Raskejalgselle ja sünnitajaile antakse abiraha samas suuruses 8 nädalat enne ning 8 nädalat pärast sünnitamist — isikuile, kes kehalist tööd teewad, ning 6 nädalat kõigile muile.

Pääle selle saawad emad, kes lapsi rinnaga toidawad pärast sünnitusabiraha maksmise lõppu weel kuni 9 kuu lõpuni täiendawat abiraha.

Tööpuuduse korral antakse abiraha töölesaamise päewani teatawa raiooni kõige wäheima tariifi järgu järele.

*) Perekonnaliigete kindlustusest kõneleme iseäraldi.

Töösuute jäädawa kaotuse puhul haigusest, wigastusest, wanusest jne. antakse pajukit. Kui töösuute kaotus tõuseb üle 60 prots., siis määratakse pajuk täieline keskmise tariifijärgu järele ses kohas, kus pajukisaaja elab. Kui töösuute kaotus 45—60 prots., on pajuk $\frac{3}{4}$ terwest pajukist, 30—45 prots. kaotuse puhul pool pajukit. On töösuute kaotus alla 20 prots., pajukit ei anta. Kui inwaliid teiste abi tarwitab, antakse talle pajuk pooleteisekordne.

Pajuk antakse töösuutetuse ajal. Kui inwaliididusjärgus muutus tuleb, saab pajuk wastawalt kas suurendatud ehk vähendatud, milleks aegajalt inwaliidide korduwait arstlikke läbiwaatusi korraidatakse.

Samawiisi wõib pajuk vähendatud saada, kui pajukisaaja ainelises seisukorras muutus tulnud, kui ta tööpalk suurenenud ehk ta muid sissetulekuallikaid leidnud.

Pajukite asemel wõib inwaliide paigutada seekohasesse asutusse (inwaliidimajad, asundused, töökojad), mille eesmärgiks ei ole üksi anda neile pääwarju, waid neile ka õpetust jagada ning nende töösuudet tõsta.

Mis puutub sotsiaalse kindlustuse rahalisesse abinõudesse, siis on riiklikkude ja natsionaliseeritud ettevõtete ning asutuste töölised ja teenijad kindlustatud riigi kulul; eraettevõtteis ja -majapidamisis aga wiimsete kulul, millised peawad oma tööliste ja teenijate eest kindlaks määratud makse maksma. Isikud, kes iseseiswalt töötawad, nagu talupojad, käsitöölised, «wabade elukutsete» pidajad (arstid jne.) on kohustatud ise sotsiaalse kindlustuse maksu ära maksma.

Samasuguseil aluseil nagu töölisi, kindlustatakse inwaliiduse puhul ka punasewäelasi ning wana sõjawäe soldateid. Töösuute kaotuse puhul saawad nad ülalmainitud normi järele pajukit. Täielised inwaliidid leiawad asupaika inwaliidimajus ja asundusis, kuna need kelle töösuude alles, kuid kes ei saa endist tööd teha, wõiwad astuda inwaliidide keolidesse ja töökodadesse, et töösuudet tagasi saada — õppida uut ametit ning siis töötajate ridadesse jälle tagasi minna.

III. Perekonnaliigete sotsiaalne kindlustus.

Nõukogulisel perioodil väljaantud dekreedid sotsiaalse kindlustuse kohta annavad kindlustust ka töötajate ja sõjaväelaste perekondade töösuutetuile liikmeile. Töölise, kui ka punase ning wana sõjaväe soldatite perekondade töösuudetuil liikmeil on õigus perekonnatoitja surma, teadmatu kadumise ja täielise inwaliidsuse puhul pajukit saada.

Päale selle on töölise ja teenijate perekondade liikmeil, kes kodust tööd teevad või laste eest hoolitsewad — ühel inimesel perekonna kohta — õigus saada sotsiaalset kindlustust ajutise töösuutekaotuse ja inwaliidsuse puhul. Neil juhtumusil saavad nad kas abiraha ehk pajukit.

Punasesse wäkke kutsutud isikute perekonnad saavad rahalist abi, «Punase tähe» lisatoidukaardi, on wabad korterimaksud, saavad põllumajanduslikku abi jne. Samuti saavad üleriiklikele tööle mobiliseeritud töökohustuse täitjate perekonnad abiraha punasewäelastega ühesugusel alusel. Kui sellele juure lisada, et töötajate perekonnad saavad perekonnaliigete surma korral matusraha, et laste jaoks on sotsiaalse kindlustuse lasteasutused, nagu lastemajad, warjupaigad, sõimed, asundused jne., et inwaliidseil perekonnaliikmeil on teiste inwaliididega ühesugune õigus inwaliidimajusse pääsemiseks, siis selgub et ka perekonna kindlustuses oleme me suure sammu edasi astund.

IV. Sotsiaalse kindlustuse muud kujud.

Seega, mis öeldud, ei lõpe weel sotsiaalse kindlustuse kõik kujud Nõukogu-Wenemaal. Kodusõda, walgekaartlaste pääletulek, walgekaartlikud mässud, rüüstamised jne. töid määratu hulga kannatanuid — tapetuid, haigeid, inwaliide, wane matetu perekondi. Kannatanute warandus ja majapidamine on häwitatud. Nõukogulise wõimu ees kerkis ülesanne neile ohwreile appi minna. Anti välja iseäraline dekreet wasturewolutsiooni ohwreite aitamiseks, mille järele isikuile, kes wasturewolutsiooniliste väljaastumiste läbi kannatada saand, tuleb toe-

lada, aidates neid purustatud majapidamiste uuesti kordaseadmisel, andes põllumajanduslikku abi elusa ja elutu inventaari poolest, asutades neid teisisse paigusse, muretsedes töötuile tööd, andes kannatanuile arstlikku ning toitluslikku abi, samuti kindlustada haigeid, inwaliide, wanakesi ja lapsi töötajatega ühesuguseil aluseil.

Pääle wasurewolutsiooni ohwite toetamise tõusis sotsiaalse kindlustuse küsimus loodusjõuliste õnnetuste, näit. tulikahjude puhul. Praegusajal on olemas juba seadus mille järele riik loodusjõuliste õnnetuste puhul majanduslikku abi annab. Endine erakinnitus on kadund ja see warandusliku kinnitamise kujugi riigistatud. Pääle majandusliku abi saawad loodusjõuliste õnnetuste läbi kannatand riigi käest maksutut erakorralist toetust pääwarju, kehakatte, toidu ja arstiabi näol, kuna isikud kes loodusjõuliste õnnetuste läbi töösuute kaotand ehk toitjata jäänd, saawad kindlustust üleüldiseil aluseil.

Et lõpetada sotsiaalse kindlustuse pilti, nagu see Nõukogu-Weremaal praegusel üleminekuajajärgul olemas, peab mainima weel parandamise kaotamise ja kodanikulise seisukorra aktide kohta wälja antud seadusis ette nähtud kindlustus omaste ja sugulaste arwel. Töösuutetuil ja ilma eluabinõudeta jäänd pere-õnnaliikmeil on õigus saada ülespidamist surnud sugulase warandusest, samuti abi rikkailt sugulasilt.

V. Sotsiaalse kindlustuse orgaanid. Arwulised andmed.

Sotsiaalse kindlustuse riiklikuks orgaaniks on Nõukogu-Weremaal sotsiaalse kindlustuse rahwakommissariaat. Siiski täidawad pääle tema sotsiaalse kindlustuse funktsioone weel teised kommissariaadid. Nii kuulub laste kindlustamine lasteasutusis (warjupaigus, söimis jne.), mis sotsiaalse kaswatuses seotud, hariduskommissariaadi alla. Emakuse ja lapsea kaitse, inwalidsuse äramääramine ja wigastatute warustamine kunstlikkude kehaliigetega käib terwishoiu rahwakommissariaadi alla, nagu ka kogu arstlik abi töösuute kaotajaile.

Kohtadel, kubermangudes ja kreisides on sotsiaalse kindlustuse osakonnad ja punktid, mis ülalmainitud sotsiaalset kind-

tustust teostavad, Endised kinnituskassad (haigekassad, kinnitusseltsid) samuti kui igasugused ühiskondliku abi eraseltsid on lõpetand oma olemise. Nende asemele on tulnud sotsiaalse kindlustuse nõukogulised asutused — kubermangude ja kreiside nõukogude sotsiaalse kindlustuse osakonnad. Sotsiaalne kindlustus on praegusel ajal täiesti riigistatud.

Et Nõukogu-Wenemaa sotsiaalse kindlustuse seisukorda illustreerida, seks toome mõned arwulised andmed.

1920 a. aruande järelele oli pajukisaajaid umbes 1 miljon, neist $\frac{2}{3}$ sõjawäelasi ja nende perekondi ning $\frac{1}{3}$ töötajaid. 1920 a. teisel poolel anti pajukite tarbeks wälja 7 miljardi rbl. Peab mainima, et pajukid täilisile inwaliidide ja perekondlikud (mitte üle 2 inim. perekonna kohta) pajukid wõiwad saada naturaliseeritud wastawalt tolele kuidas on toitlustagawaru.

Perekonnaliikmeid, kes 1920 a. punasewäelist abiraha said, oli umbes 9 miljoni, milleks iga kuu umbes $2\frac{1}{2}$ miljardi rubla wälja anti, lugemata natuurabi toidualnete, põllumajandusliku toetuse, kõrterite tarbeasjadega warustuse jne. näol.

Wasturewolutsiooni ja loodusjõuliste õnnetuste ohwrite toetuseks määrati 1920 a.: 4.800.000 ars. riidet, üle 800 puuda watti, ligi 3000 grossi niiti, 270.000 trikooasja, umbes 10.000 paari jalatseid, umbes $3\frac{1}{2}$ tuhat puuda seepi. Inwaliidide asutusi oli 1920 a., lugedes ka Ukrainat, Turkestaani ja teisi föderatiiwseid wabariike, umbes 1800, kus 166000 inwaliidi. Õppelis-kutselisi töötube inwaliidide jaoks on 145: kingsepa-, rätsepa-, tiseri-, harjateo, korwi-, mütsi-, pookimis-, lukusepa ja muude tööde alal. Mainitud asustute ülewalpidamine maksis (kindlate hindade järele) üle 2 miljardi rubla.

Abirahadeks ajutise töowõime kaotuse (haiguse, wigastuse jne.) puhul kulutati 1920 a. 7 miljardi rubla; abirahadeks emakuse puhul umbes 2 miljardi.

Sotsiaalse kindlustuse rahwakommissariaadi terwe 1920 a. eelarwe tõusis 61 miljardi rublani. Kommissariaadile anti na-tuuris: $9\frac{1}{2}$ milj. ars. riidet, 3650 grossi niiti, 2500 puuda watti, umbes 750.000 tükki trikooasju, 55.000 p. jalatseid, 27.000 nahk-asju, 10.000 tekki.

VI. Teel kommunismile.

Ülaltoodut kokku võttes, võib öelda, et sotsiaalne kindlustus on arenend Nõukogu-Wenemaal laiemaks ja tugewamaks, kui sellest enne oktoobrirevolutsiooni unistada võis.

Praegu on töötajail, samuti kui sõjaväeridadesse kutsu-
tuil ja kodusõja ning loodusjõuliste õnnetuste läbi kannatanuil õigus saada kindlustust töösuute kaotuse, waranduse ning ma-
janduse häwinemise puhul.

Tööliste perekondade liikmeil on õigus, kui perekonnatoitja kas töösuute kaotand, surnud, täieliseks invaliidiks jäänd, tead-
mata kadund, samuti punasesse wäkke ehk töökohustust täitma mobiliseeritud — saada pajukit wõi abiraha. Töö- ja sõjainwa-
liidel on õigus saada kindlustust invaliidimajus ja -asundusis, koolides ning õppelis-kutselis töötubades wigastuste; puhul saa-
wad nad kunstlikke kehaliikmeid jne.

Wanemateta jäänd lapsil on õigus pääseda lastemajusse, sõimisse jne.

Muidugi ei tähenda meie seadused sotsiaalse kindlustuse suhtes weel wiimset sõna kommunistlikus ehitustustöös. Kapitalismilt kommunismile ülemineku silmapilgul, mil oleme sunni-
ud wihast wõitlust pidama, et kapitalistide ja mõisnikkude wastupanu murda, kui peame kõik jõud ja abinõud sõjalisele wõitlusele andma, — ei suuda meie weel kommunistlikku kind-
lustust teostada, mis oleks iga tööinimese täieline kindlusta-
mine tema tarwete järele. Nagu teisilgi alul, tuleb meil ka sotsiaalse kindlustuse alal löökjoont pidada, kindlustades kõige-
päält elanikkude löökgruppe — töölisi, punasewaelasi jne., wõi sotsiaalseid nõrgemaid elemente, nagu toitjata jäänd perekondi, waturewolutsiooni ja loodusjõuliste õnnetuste läbi kannatanuid jne. Ent siingi püüame me ikka suurema sarnastuse poole, kindlustatute ringi ikka enam laiendades.

Teiseltpoolt ei tunne meie seadused weel üleüldis-maksutat sotsiaalset kindlustust. Meie määruste järele peawad talupojad ning isikud, kes iseseiswalt töötawad, kindlustusõiguse saami-
seks kinnituskaksu maksuma. See küsimus on juba päewakorda üles wõetud ja ta otsustatakse lähemal ajal kahtlemata jaata-
was mõttes.

Lõpuks peab tähendama, et sotsiaalse kindlustuse praktika jääb seadusist maha. Meil ei ole võimalust kõiki pajukeid täiel määral naturaliseerida. Meil ei ole võimalust ehitada niipalju lastemaju, sõimi, inwaliidimaju, kunstilikkude kehaosade wabrikuid jne., et täita kõigi laste, inwaliidide jne. tarwet sotsiaalse abi järele. Meil ei ole niipalju riideid, jalatseid ja muid tarbeasju, et kõiki hädalisi rahuldada. Meil ei ole võimalust anda seda, mida on tarwis, et purustatud majandust jalule seada.

See ei ole meie süü, waid meie üleüldine õnnetus. Wõitlus wasturewolutsiooni ning maailma imperialismiga, meie puudused ei luba meil teha kõike seda, mida nõuab sotsiaalne kindlustus.

Siin on ainult üks pääsetee, üks otsus. On tarwis võita wasturewolutsioon, e waja võita majanduslik häwitus, kõwendada majanduslikku ülesehitustööd. Alles siis kui oleme wastawad võimalused saawutanud, suudame teostada sotsiaalse kindlustuse alal enda kommunistliku loosungi: tõelist materiaalist abi tarwete järele igale töösuutetule, kel ei ole võimalust omale eluabinõusid mu retseda.

